

Massive kommunale forskelle i tilkendelsen af førtidspension

TEMAANALYSE

Der er meget store forskelle i antallet af tilkendelser af førtidspension imellem sammenlignelige kommuner. Postnummeret er dermed en afgørende faktor i forhold til tildelingen af førtidspension.

Massive kommunale forskelle i tilkendelse af førtidspension

På baggrund af tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har SMVdanmark udarbejdet en analyse af kommunernes tilkendelser af førtidspension i perioden 1. juli 2023 – 1. juli 2024.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- Der er meget store forskelle imellem sammenlignelige kommuner. For eksempel ser vi, at Lolland kommune tildeler dobbelt så mange førtidspensioner pr. 1000 indbyggere sammenlignet med nabokommunen Guldborgsund. I en kommune som Roskilde tildeles der mange flere førtidspensioner end i den sammenlignelige nabokommune Lejre.
- Derudover tildeler flere kommuner mange flere førtidspensioner end deres socioøkonomiske sammensætning tilsiger. Det drejer sig for eksempel om kommunerne Skanderborg, Gribskov, Lemvig, Bornholm og Odsherred.

Antallet af kommuner som i perioden tildelte markant flere førtidspensioner end deres befolknings-sammensætning tilsiger.

8

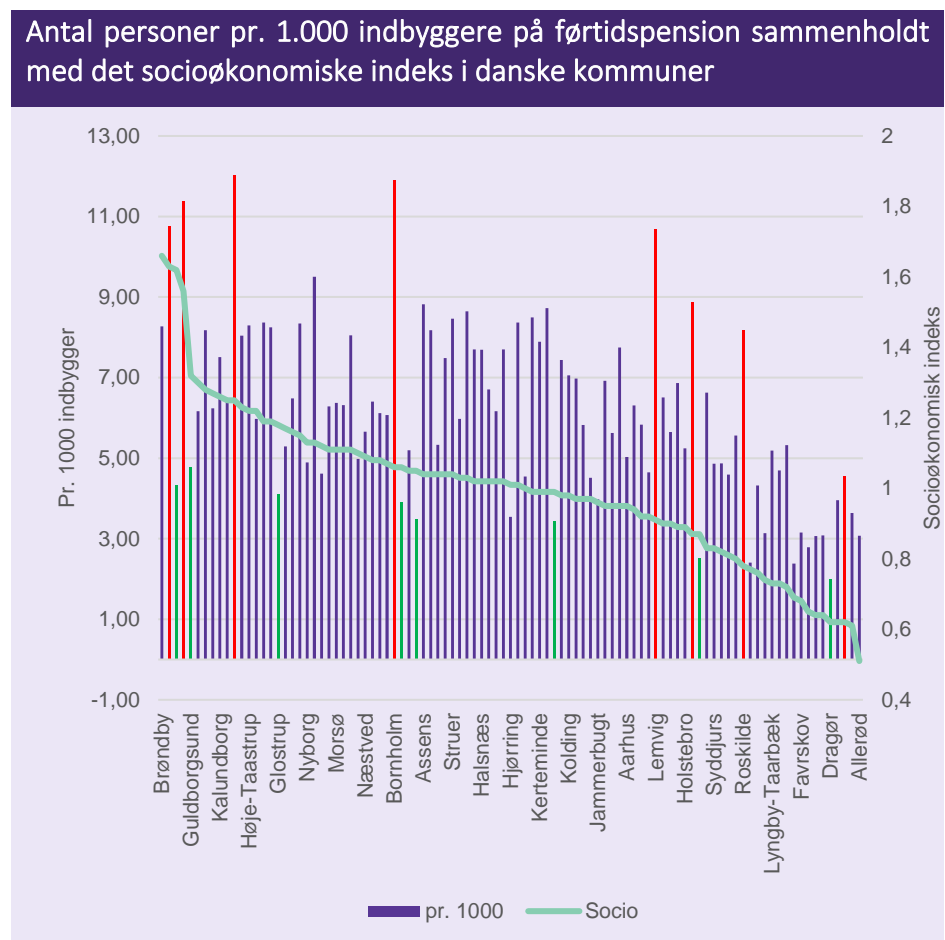
Store kommunale forskelle

På baggrund af tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har SMVDanmark udarbejdet en analyse af kommunernes tilkendelser af førtidspension i perioden 1. juli 2023 – 1. juli 2024. Tallene viser, at der er meget store kommunale forskelle imellem sammenlignelige kommuner.

Som det fremgår af figur 1 nedenfor, så er der i mellem kommuner, der geografisk og socioøkonomisk minder meget om hinanden, markante forskelle på omfanget af tilkendelser af førtidspension. Det drejer sig f.eks. om Lolland kommune, der tildeler dobbelt så mange førtidspensioner sammenlignet med nabokommunen Guldborgssund. Eller i Roskilde kommune hvor man tildeler markant flere førtidspensioner end i Lejre.

De uforklarlige og markante forskelle imellem kommunerne indikerer, at postnummeret dermed også spiller en rolle i forhold til tildelingen af førtidspension.

Meget store
kommunale
forskelle i til-
delingen af
førtidspen-
sion

Kilde: Danmarks Statistik, jobindsats og nøgletal

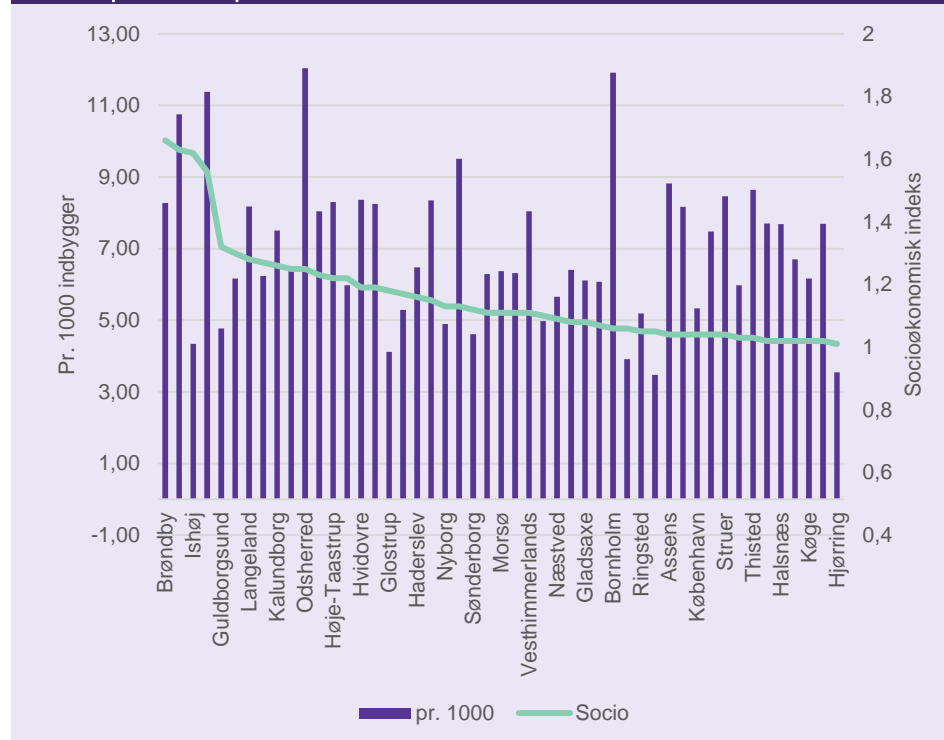
Figur 1

Kommunerne med de største socioøkonomiske udfordringer

På figur 2 nedenfor er der de kommuner, som har den relativt set dårligste score på Indenrigs- og Sundhedsministeriets socioøkonomiske indeks. Som det fremgår af figuren, så er der blandt de kommuner flere, som tilkender markant flere førtidspensioner end deres socioøkonomiske indeks tilsiger. Det drejer sig f.eks. om Bornholm, Albertslund og Odsherred, der i perioden har tildelt markant flere førtidspensioner end de andre kommuner, som ligger tilsvarende på det socioøkonomiske indeks. Omvendt er der også kommuner, som tilkender markant færre. Det drejer sig bl.a. om Ishøj og Slagelse.

Kommunerne Bornholm, Albertslund og Odsherred har i perioden tildelt markant flere førtidspensioner

Kommuner med relativt set dårligere score på det socioøkonomiske indeks sammenholdt med antal personer pr. 1.000 indbyggere der fik førtidspension i perioden

Kilde: Kilde: Danmarks Statistik, jobindsats og nøgletal

Figur 2

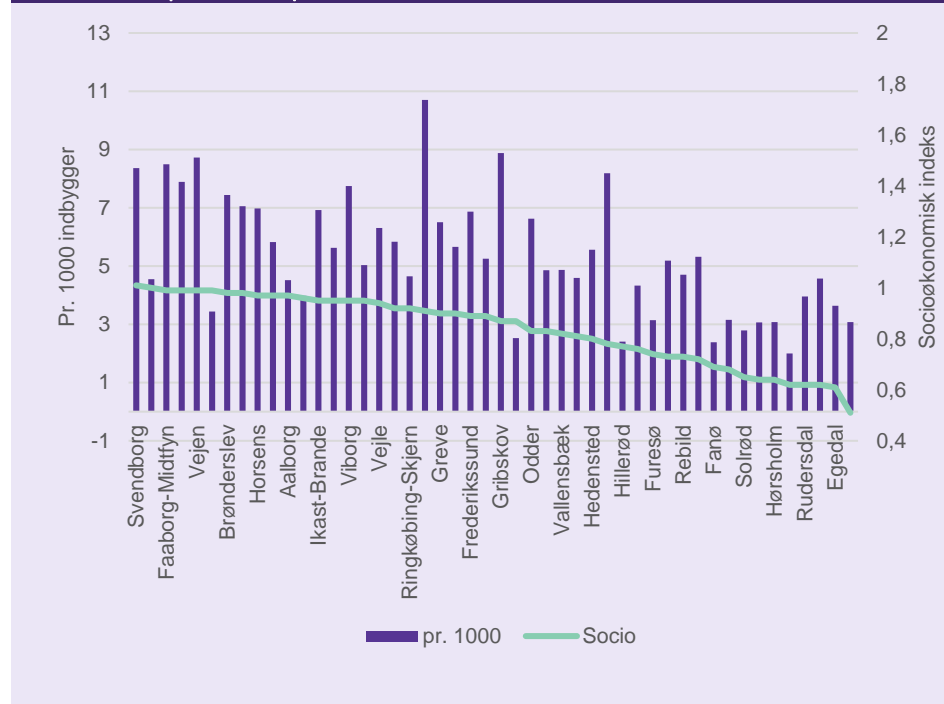
Kommunerne med de mest ressourcestærke borgere

Som det fremgår af figur 3 nedenfor, så er der også blandt de kommuner, som ligger bedst på Indenrigs- og Sundhedsministeriets socioøkonomiske indeks meget store variationer imellem kommunernes tilkendelsesmønstre, og en del kommuner tilkender mange flere førtidspensioner end deres socioøkonomiske sammensætning tilsiger.

Det drejer sig f.eks. om Lemvig, Gribskov og Roskilde, som tildeler markant flere førtidspensioner end sammenlignelige kommuner samt i forhold til deres socioøkonomiske befolkningssammensætning. I Roskilde tildes der f.eks. cirka 50 % flere førtidspensioner i perioden end i nabokommunen Lejre.

Også mange kommuner der stikker ud blandt de mest ressourcestærke kommuner

Kommuner med relativt set bedre score på det socioøkonomiske indeks sammenholdt med antal personer pr. 1.000 indbyggere der fik tildelt førtidspension i perioden

Kilde: Danmarks Statistik, jobindsats og nøgletal

Figur 3

Konklusion og politikforslag

SMVdanmarks analyse viser, at der er meget store kommunale forskelle i antallet af tilkendelser af førtidspension. Når man sammenholder tallene med kommunernes placering på Indenrigs- og Sundhedsministeriets socioøkonomiske indeks, så er der mange kommuner, som i perioden har tildelt væsentligt flere førtidspensioner end kommunens socioøkonomiske sammensætning tilsiger.

Der er også imellem sammenlignelige kommuner meget store forskelle i antallet af tilkendelser af førtidspension. F.eks. er der markante forskelle på antallet af tildelinger imellem Lolland kommune og Guldborgssund kommune samt imellem nabokommunerne Lejre og Roskilde.

Analysen indikerer, at postnummeret spiller en rolle i forhold til tildelingen af førtidspension. Det er uholdbart for den enkelte borger og for samfundet som helhed, at det dermed er den enkelte borgers adresse, som har indflydelse på, om man varigt parkeres på offentlig forsørgelse.

SMVdanmark foreslår, at tildeling af førtidspension flyttes fra kommunerne til en national myndighed, så man fremadrettet – ligesom på seniorpensionsområdet med Seniorpensionsenheden – får en mere ensartet og professionel behandling af ansøgninger om førtidspensioner hos én myndighed fremfor 98 kommuner med 98 forskellige måder at administrere førtidspensionsområdet på.

Kontakt

Alexander Søndergaard, underdirektør for politik og analyse, tlf. 54 34 57 00, soendergaard@SMVdanmark.dk.

SMVdanmark, oktober 2024